

FIȘA DISCIPLINEI

Științele auxiliare ale istoriei

Anul universitar **2025-2026**

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babes Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	ARHEOLOGIE
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		ȘTIINȚELE AUXILIARE ALE ISTORIEI					Codul disciplinei	HLR1104
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. habil. dr. Șerban Turcuș					
2.3. Titularul activităților de seminar								
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					13
Tutoriat (consiliere profesională)					28
Examinări					6
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				97	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Aule universitare, biblioteci, muzee, arhive, laboratoare de restaurare
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	Fiind cel mai cuprinzător curs de științe și metodologie istorică din câte se fac pe parcursul preparării universitare oferă cele mai puternice și durabile abilități pentru formarea istoricului de meserie. Niciuna dintre celelalte discipline făcute pe parcursul studenției nu oferă contactul carnal, cuprinzător, concret și vizibil cu documentul istoric în sensul cel mai larg posibil, înțelegerea și interpretarea lui în cheie metodologică și nu ideologică . Cursul oferă competențe tehnice și interpretative fără de care un istoric nu există și-l ajută la regăsirea informației despre trecutul istoric, stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor propriu-zise și la producerea punctuală a unor noi cunoștințe istorice pe baza cunoașterii aprofundate a unei epoci și/sau probleme istorice de complexitate medie.
Competențe transversale	Competențele transversale vin în plan particular din însăși constituția genetică a disciplinei. E vorba de solidarizarea și colaborarea istoriei cu tot spectrul de științe atât exacte cât și umaniste. Științele auxiliare oferă competențe de istoria artei, onomastică, etnologie, cronologie, metrologie, știința documentării, istoria medicinei, științe politice etc. În plan general îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea competențelor tehnice și interpretative fundamentale pentru studiul izvoarelor istorice
7.2 Obiectivele specifice	Dobândirea competențelor și abilităților determinante pentru toate sectoarele cunoașterii care presupune accesarea izvoarelor istorice. Abilitarea în tehnica și înțelegerea scrisului istoric în sens tehnic și juridic, distincția diferitelor categorii de izvoare scrise sau orale, evaluarea și interpretarea simbolurilor puterii publice laice și religioase, cunoașterea construcției identităților personale și publice de-a lungul istoriei, înțelegerea evoluției umanității la scară temporală, modalitățile de conservare și protejare a memoriei umanității, înțelegerea factorilor determinanți pentru evoluția socio-economică a umanității în dimensiune globală, dar și a națiunii române în sens particular.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Istoria și știința scrisului	Expunerea sistematică, conversația euristică; demonstrația didactică (epigrafe, documente diplomatice, documente narative)	
Paleografia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe documente diplomatice și codexuri	
Diplomatica	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe izvoare de diplomatică românească și universale	
Heraldica	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe însemnele heraldice românești și străine	
Sigilografia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe matrice sigilare și amprente sigilare	

Genealogia	Expunerea sistematică; conversația euristică; anamneza și demonstrația didactică pe dinastii românești și străine	
Onomastica	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe grupe de antroponime și toponime	
Arhivistica	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică, vizită la localul arhivelor	
Muzeologia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică la muzeu	
Bibliologia	Expunereasistematică; conversația euristică; demonstrația didactică vizita la bibliotecă și tipografie	
Cronologia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică	
Metrologia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică	
Miniaturistica și Codicologia	Expunereasistematică; conversația euristică; demonstrația didactică cu vizită la biblioteci	
Vexilologia	Expunereasistematică; conversația euristică; demonstrația didactică pe stindarde și drapele naționale	
Bibliografie - Nicolae Edroiu, Științele auxiliare ale istorie, Cluj-Napoca, 2003. - L'Histoire et ses méthodes, volume publié sous la direction de Charles Samaran, de l'Institut. Paris, Gallimard, 1961, 1773 p. - Vocabulaire international de la sigillographie / Conseil international des archives, Comite de sigillographie, Roma , Ministero per i beni culturali e ambientali : Istituto poligrafico e zecca dello Stato, Libreria dello Stato 1990, 389 p. - Vocabulaire international de la diplomatie, ed. Maria Milagros Cárcel Ortí, 2. ed., València 1997 - Armando Petrucci, Prima lezione di paleografia, Laterza, Bai-Roma, 2007. - Marcel Sturdza-Săucești, Heraldica. Tratat tehnic, Editura Științifică, București, 1977. - Rene Jette, Traite de genealogie, Montreal, 1991. - Antroponimia în Transilvania medievală (sec. XI-XIV), vol.I-II, coord. Șerban Turcuș, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011. - Glossarium Mediae Latinitatis Actorum Transylvaniae, Moldaviae et Transalpinae Historiam Illustrantium. Vol. I, lit. A-C. Coordonatori: Aurel Răduțiu și Vasile Rus. Autori: Susana Andea, Adinel Ciprian Dincă, Lidia Gross, Viorica Pervain, Aurel Răduțiu, Vasile Rus și Beatrice Tătaru †. Colaboratori: Anton Dörner și Șerban Turcuș. Editura Academiei Române 2010, XX+694 p. - Dincă, Adinel, Papahagi, Adrian, Vocabularul cărții manuscrise, coord. Adrian Papahagi, (351 p., 10 planșe), Ed. Acad. Române, București, 2013.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Din păcate continuă să existe o mare distanță între disciplina științele auxiliare ale istoriei și comunitatea epistemică din România. Fiind cea mai solicitantă disciplină istorică, științele auxiliare ale istoriei presupun investiții masive pe care Universitatea „Babeș-Bolyai” le face dar angajatorii reprezentativi nu prea sunt dispuși să le facă de câteva decenii. Rezultatul este că strădania de a face cursul cât mai util și alert în funcție de noutățile la scară mondială folosește majoritar studenților ce reușesc să dezvolte o carieră în afara țării. În ultimul lustru s-au făcut niște pași înainte în a investi în domenii precum paleografia, diplomatică și arhivistică dar este nevoie ca toți factorii de decizie, publici și privați să investească masiv, programat și continuu în științele auxiliare ale istoriei pentru a rămâne branșați la evoluția euro-atlantică a acestor discipline.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare continuă și evaluare finală	Interogarea frontală, detectarea abilităților tehnice, creativitatea discursivă	25% evaluare pe parcursul semestrului 75% evaluare finală
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Standardele minime de performanță trebuie să se ridice măcar până la nivelul identificării unității date spre analiză (din respectiva știință auxiliară a istoriei), a secolului căreia îi aparține și a principalelor caracteristici tehnice ale respectivei unități (epigrafă, diplomă, sigiliu codex, carte imprimată, însemn heraldic, vexil, monedă, artefact, determinarea unor segmente de timp istoric etc).			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

						
--	--	--	---	--	--	--

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".